

MARIBORSKI DELAVEC.

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10⁰⁰ — mesečno.
četrtletno K 30⁰⁰.
Če pride naročnik sam v upravnništvo po list: Mesečno K 9⁵⁰. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vin.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, sreda 16. junija 1920.

Št. 132.

Umor Esad-paše pred narodnim predstavništvom.

Strašen rodbinski roman pred našo poroto. — Italijani zapustili Črno goro.

Notranji položaj Italije.

Vesti o stavkah, uporih in izgredih v Italiji so postale že skoraj vsakdanja navada. Italija je postala zemlja permanentnega vrenja med ljudskimi masami. To je pojav, ki si ga večina naših ljudi ne more razlagati, razume pa ga popolnoma oni, ki pozna do dobra razmere na apeninskem poluotoku. Italija je država, ki porabi mnogo več živila nego jih pridelava. Deloma je temu vzrok nerodovitnost, gorovje, deloma pa pregosto naseljenost. Pred svetovno vojno si je pomagala na različne načine, dvigala je industrijo, da z industrijskimi produkti nadoknadi pasivno produkcijo živila. Surovine so bile tedaj poceni in v izobilju, dovoz radi morskih poti, ki vodijo na vse strani, lahek.

Na drugi strani pa sta ji donasala veliko dobička tujski promet ter izseljevanje delavstva, ki je potem pošiljalo ali pa prinašalo v domovino svoje zaslužke.

Svetovna vojna je napravila vsemu temu konec. Industrija je zaspala, deloma vsled pomanjkanja delavskih moči, ki so morale k vojakom, deloma pa vsled pomanjkanja surovin. Na višku je ostala, oziroma je narasla, le vojna industrija. Produkti te vojne industrije pa niso prinašali nikakih dohodkov, ker so se uporabljali samo doma.

Tujski promet se je popolnoma ustavil, ista tako tudi izseljevanje delavcev in dotok prihranjenih zaslužkov. Pasiva so vedno bolj preraščala aktiva. Dolg italijanske države se je kopičil v ogromne milijarde.

Toda, dokler je bila vojna, dokler so vladale abnormalne razmere, dokler je bilo na milijone možkih pri vojaki, je še šlo, ko pa je vojna končala ter je bilo treba pričeti računati zopet z rednimi razmerami, so se pojavile nenadoma skoro nepremostljive težkoče. Industrija ni mogla mnogo producirati za izvoz, živila pa je bilo treba uvažati kakor med vojno, t. j. skoro za 15 milijonov prebivalcev. Državna financa je morala začeti misliti na to, kako vstaviti nadaljnje zadolžitve, da, še več, kako poravnati nastale, ali če to ni mogoče, kako vsaj obresti plačati.

V takih razmerah se je v Italiji izvršila demobilizacija. Milijoni ljudi, ki jih je v letih vojne hranila država kot vojake, ali pa potom aprovizacije kot civiliste, so bili nenadoma navezani na svoj lasten zaslužek, od katerega naj bi se hranili sami, potem prostega nakupa. Že takoj prvi tedni pa so pokazali, da to ne gre. Med ljudstvom so nastali nenadoma prvi nemiri in država je bila primorana uvesti zopet preživljanje ljudstva, aprovizacijo. Italijanska aprovizacija je jako izdatna, tako, da ljudstvo ž njo lahko

skoro popolnoma krije svoje življenske potrebe. Jasno pa je, da mora prodajati država to blago pod lastno nakupno ceno, ako hoče, da ljudstvo zamore plačati. Tu pa ji uhajajo novi milijoni in milijoni.

Da bi ta velikanski in nevarni deficit pokrila vsaj deloma, oziroma, da bi vsaj zmanjšala njegovo naraščanje, skuša od časa do časa dvigniti aprovizacijske cene. Vselej pa, kadar to poizkusi, vselej se dvignejo neštete mase ter stopijo v stavko. Tudi zadnje velike stavke so imele za podlago tako zvišanje cen. Kralj je podpisal dekret, s katerim se povišajo cene kruhu in — stavka je bila tu. Država je, ako je hotela ohraniti mir, morala povišanje cen kruhu preklicati.

To je najhujša bolezen, na kateri boleha Italija. Ta beda pa je demoralizirala ljudstvo, odpravila je pokorščino in disciplino ter neprimerno dvignila nezadovoljstvo. Mnogo vojakov služi prostovoljno dalje, ker se boje iti v civilstvo. Služijo pa le zato, da se lahko prehranijo, kar pa jih kljub temu duši in vsled tega odpovedujejo dan za dnem bolj očitno pokorščino. Italijanska armada je danes do skrajnosti demoralizirana. Vojaštvo ne uboga več svojih predstojnikov, jih ne pozdravlja, razgraja, se potepa okrog in krade. Vojaki prodajajo javno erarične stvari, kakor uniforme, čevlje, perilo itd.

Dona Lucia de Shvegla

ali

nova D' Annunzijeve ljubezen.

Veliki možje so tudi veliki grešniki in svet jim odpušča njih grehe, češ, da imajo zaradi svoje velikosti tudi več pravice do življenja nego takozvani mali ljudje. Resnica je tudi, da življenje malih ljudi ni tako znano javnosti in tako ostanejo tudi njih grehi prikriti. Sicer pa imajo največja drevesa tudi največjo senco. Vse to so spoznali že stari Grki, ki niti svojemu Jupiterju niso zamerili zakonske nezvestobe in so bili še ponosni na to, če si je poiskal ljubezenskih užitkov pri preprostih zemljankah. Pesniki so sicer iz tega napravili cele romane, slikali so ljubosumnost Junone in posledice Jupiterjevih grehov na zemlji. Toda kaj si pesniki vse ne izmislijo. Sam Molier je končno dokazal v svojem »Amfitrijonu«, da ima Jupiter pravico občeati z zemljankami in da mora biti vsak mož ponosen, če si izbere njegovo ženo. Kakor grški bogovi, so tudi razni junaki

in vojskovodje imeli več ljubic; deloma, ker so jih hoteli imeti, deloma, ker se jih niso mogli ubraniti. Da ne bomo segali predaleč nazaj v zgodovino, ustavimo se pri največjem vojskovodji nove dobe: Napoleon je imel toliko žensk, da je nekdo o tem napisal celo knjigo. Med njimi je bila tudi ena Slovenka; bila je doma iz Idrije in je pozneje živela v Inomostu pod imenom »pasja grofica«. Psi so bili namreč na starost njena edina družba. Napoleonove ljubezni so bile politične in nepolitične. Pasja grofica je bila nepolitična. Drugačnja je bila ljubezen poljske grofice Walewske, ki se je žrtvovala Napoleonu, da bi rešila domovino. To je bila politična ljubezen.

To se nam je zdelo potrebno pripomniti, predno govorimo o življenju in ljubezni done Lucie de Shvegla. Žene, ki so igrale v življenju velikih mož veliko vlogo, navadno prikrivajo svojo preteklost, bodisi, da jo zataje, ali je pa sploh ne poznajo. Lady Hamilton, ljubica velikega angleškega junaka Nelsona, je prišla v življenje iz neznanega kota londonskega predmestja; a ko je bila na dvoru,

ni nihče vprašal po tem, vsi so se klanjali njeni krasoti in duhovitosti. Tudi mladost done Lucie de Shvegla je nam skoraj popolnoma neznana. Gotovo je samo, da se je pisala Švegl in da je izhajala iz naše rodbine na Gorenjskem. Niti tega ne vemo, ali je bila rojena v onih lepih gorenjskih krajih, ali se je rodila kje drugod. Gotovo je le, da je zadnji čas živela na Reki in da se je odrekla svojega rodu, bila je navdušena Italijanka.

V tistem času je prišel na Reko Gabrielle d' Annunzio, pesnik in vojak, govornik in vojskovodja, zrakoplovec in politik, skratka po najnovejših iznajdbah: vsečlovek.

D' Annunzio je ležal neko noč v vročici sredi svojih sanj in neki notranji glas mu je rekel, da mora iti na Reko, ker jo bodo sicer zasedli Jugoslovenci. Vzel je nekaj vojakov in je odšel na Reko, kjer se drži že skoraj celo leto in vznemirja diplomate s svojo odločnostjo. (Te lastnosti namreč diplomati nimajo, dasi navadno vse odločno zahtevajo).

(Konec prih.)

Vojaške in druge oblasti so proti temu brez moči. Razmer ne morejo izboljšati, zlepa ne opravijo nič, če pa bi poizkusili s silo, bi to rodilo v hipu tak odpor, da bi brez dvoma zrušil sedanjo vlado in državo. Ko so te dni napadli Albanci Italijane, so se ti zadržali skoro pasivno, večina vojaštva je odpovedalo in Albanci so doživeli v par dneh popolno zmago. Ko je za tem hotela vojaška oblast poslati v Albanijo ojačenja, so se vojaki, ki naj bi šli v Albanijo uprli ter napravili več revolt. Ena takih revolt je bila tudi v petek in v soboto v Trstu.

Italijanska armada je v razsulu in velika Italija je primorana kapitulirati pred peščico Albancev. Zadnje vesti poročajo, da se bo iz Albanije popolnoma umaknila.

Kakšen bo konec vsega tega se še ne da prorokovati. Ali bodo te razmere zrušile Italijo, ali pa bo krizo prebolela, to je zagovetka bližnje prihodnosti. Eno pa je gotovo, če bi se zapletla danes Italija z nami v vojno, bi bil to njen poslednji čin.

Dnevne vesti.

„Kärntnerkreuz“. Nemška propaganda za Koroško deli onim, ki so se pri lanskim bojih najbolj odlikovali in onim, ki si pridobijo izredne zasluge pri propagandi proti Jugoslaviji posebna odlikovanja, takozvani »Kärntnerkreuz«. Ti križi so iz železa, obešeni na belo-rdeče-rumen trak ter nosijo na eni strani napis: »Kärntner Freiheitskampf 1918—1919«, na drugi pa: »Für Tapferkeit«. Naši policiji se je posrečilo prestreči tak križ, ki je bil naslovljen na Franza Lusnerja v Vetrinju. To je zopet novo sredstvo neumorne nemške agitacije na Koroškem; mi pa držimo roke križem ter se za pereče koroško vprašanje niti ne zmenimo.

Jugoslovenski dobrovoljci mariborskega okrožja se vabijo na važen sestanek v četrtek ob 20. uri v restavraciji Narodnega doma v Mariboru. Okrožni klub mariborski.

Naval na porotno sodišče. Včerajšnji »strašen rodbinski roman« je privabil toliko občinstva k porotni razpravi, da je bila dvorana prenapolnjena in nad polovico občinstva sploh ni moglo dospeti v porotno dvorano. Naš poročevalec o porotnih razpravah nam tozadevno poroča: Že blizu 20 let obiskujem porotne razprave in doživel sem v svoji praksi že mnogo razburljivih, zanimivih slučajev, zlasti v Ljubljani in Novem mestu, toda kaj takega še nisem doživel kakor tu v Mariboru. Še lani je bila mariborska porota občinstvu — deveta briga. Zdaj pa naenkrat tak naval. Seveda je slučaj izredno zanimiv. Opazil sem, da tukajšnje okrožno sodišče ni še pripravljeno za take slučaje. Za vse take prilike se nujno priporoča izdaja vstopnic, vsekakor pa primerna odreditev glede reda; to se da z uspehom doseči samo z javno stražo ob vhodu. Tudi vedenje občinstva med razpravo je bilo to pot vse drugo kot priporočljivo. Predsednik porotnega senata je bil primoran večkrat zagroziti z izpraznjenjem. Kakor za gledališče, bo treba tudi za poroto — ki jo smatrajo premnogi res za gledališče — naše občinstvo še le vzgojiti. Na vsak način pa treba več reda! — Opozorjamo na naše izvirno poročilo o včerajšnjem slučaju, ki ga seveda ne moremo v polnem obsegu in tudi ne vsega hkrati priobčiti.

Zahvala. Šola v Lajtersbergu-Krčevini je obhajala 9. junija prvo sv. obhajilo. Ob tej priliki je bilo pogoščenih pri jako ljubko okinčanih mizah nad sto prvoobhajancev, kar je v prav posebno čast in hvalo gospod. general Maistrovi, president dr. Cainkarjevi, dr. Rosinovi, dr. Sernčevi, dr. Lipold-Balonovi, kapetan Puppisovi, dr. Pečovnikovi, Pučeljkovi in Boltavzarjevi, ki so priskrbele obilo najboljšega peciva, ter gospej Požavkovi in gospodični Grajnerjevi za veliki košari najlepših črešenj. Prav lepa hvala nadalje gosp. katehetu o. Gabrielu Planinšku, gospodoma

Wögererju in Welleju, kakor tudi vsem neimenovanim za veliki trud in za darove, bodisi v denarju, bodisi v blagu. — Šolsko vodstvo. — Gosp. katehet pa se še posebej zahvaljuje v imenu vseh na ta dan tako veselih in srečnih otročičev za požrtvovalno sodelovanje vsemu učiteljstvu, zlasti g. šolsk. voditelju Mir. Pučeliku in gospodični učiteljici Klari Stergerjevi.

Ustanovitev podružnice Jugoslovanske Matice v Št. Lovrencu na Pohorju. Dne 4. julija se vrši slovesna ustanovitev podružnice Jugoslovanske Matice v Št. Lovrencu na Pohorju, ki je bil do preobrata eno najzagrizenejših nemčurskih gnezd. Naša društva opozarjamo že sedaj, da za ta dan ne določijo nobenih lastnih prireditev, da bo obisk tem veličastnejši.

Šahovski klub v Veliki kavarni. V četrtek 17. t. m. ob 20. uri se naj zbere vsi člani kluba v klubovski sobi, da se pogovorimo o važnih zadevah. Sprejemali se bodo tudi novi člani.

Dolenjske Toplice za invalide. Vojaška uprava je izročila svoje barake in vojašnico, ki jih je imela za zdravljenje bolnih vojakov, poverjeništvu za socialno skrbstvo da jih uporabi za zdravljenje bolnih invalidov. Nujno potrebne poprave in priprave se izvrše tekom junija, s 1. julijem pričnemo z zdravljenjem invalidov v Dolenjskih Toplicah. Invalidi naj pošljejo svoje prošnje najkasneje do 25. junija invalidskemu oddelku v poverjeništvu za socialno skrbstvo. Te prošnje morajo biti opremljene z izvidom o nadpregledu in zdravniškim spričevalom okrajnega ali okrožnega zdravnika, kjer se potrjuje, da je prosilec res potreben zdravljenja v Dol. Toplicah. Zdravljenje bo trajalo povprečno za vsakega invalida 3—6 tednov. Pripomnimo, da je število mest omejeno in da je oprema skromna. Onim invalidom, ki so že letos vložili prošnje za sprejem v Dolenjske Toplice ni treba prošnje ponoviti.

Četrto posvetovanje duševnih delavcev. V nedeljo popoldne se je vršilo v beograjskem vseučiliščnem poslopju četrto posvetovanje duševnih delavcev, na kateri so bila definitivno sprejeta začasna pravila in se je sestavil odbor v svrhu organizacije.

Veleizdajniška razprava. V soboto se je vršila pred beograjskim sodiščem razprava proti dijaku Nikoli Aleksiću, ki je bil obtožen zločina po § 87. srbskega vojnega zakona (veleizdaja). Aleksić je, plačan od Italije, delal na to, da pripade Dalmacija Italiji. S tem namenom je spisal tudi brošuro pod naslovom: »Fiat iustitia«. Govoril je tudi na nekem javnem shodu, ki ga je končal z besedami: »Živela italijanska Dalmacija!« Razen tega je sodeloval tudi pri listu »Idea Nazionale«. Denunciral je italijanskim oblastim svoje tovariše in dasi so vsi njegovi tovariši morali zapustiti Rim, je sam ostal tamkaj še nadalje. Sodnik je razsodil, da je Nikola Aleksić kriv ter ga obsodil na 5 let temnice in vplačilo sodnih stroškov.

Dosmrtna renta za Šantića. Vlada je sklenila priznati velikemu narodnemu pesniku in prvoborniku Aleksi Šantiću v znak hvaležnosti dosmrtno rento letnih 10.000 dinarjev.

Bolezen vojvode Mišića. Vlada je na državne stroške poklicala zdravnika specialista iz Pariza, da preišče obolelega vojvodo Mišića.

Imenovanje na beograjski univerzi. Na predlog profsorskega zbora modroslovne fakultete beograjskega vseučilišča je minister za prosveto Pribečević imenoval za honorarnega profesorja primerjajočega jezikoslovja na modroslovni fakulteti beograjskega vseučilišča ruskega profesorja Evgena Vasiljevića Anickova.

Sanatorij za siromašno deco. Beograjska občina otvori s pomočjo ameriškega rdečega križa sanatorij v Košutnjaku, kjer se bo zdravila brezplačno siromašna deca.

Naši delegati za železniško konferenco v Parizu. Vlada je odredila, da železniški konferenci v Parizu, ki bo zborovala tamkaj glede razdelitve rečnega brodovja, prisostvujejo razpravam kot naši delegati vseučilišni pro-

fesor Mileta Novaković kot pravni ekspert, polkovnik Gjuro Lazić za razdelitev vojnega plena in Evgen Leontić kot strokovnjak za brodarstvo. Delegacija je že odpotovala v Pariz.

Mlinarjem. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani ima na razpolago manjšo množino svile za sita št. 7, široko 102 cm. Interesenti naj se zglaste ustmeno ali pismeno najkasneje do 24. t. m. pri omenjenemu uradu v Ljubljani, Dunajska cesta 22.

Ribarsko društvo za štajersko dravsko dolino ima v četrtek 17. t. ob 20. uri v gostilni »Pri rdečem ježu« v Vetrinjski ulici svoje običajno mesečno zborovanje. Priporoča se obilen obisk.

Iz Brezja. (Odgovor na »Stražin« članek »Učitelju Zemljiču v album«.) Oprostite, da šele danes odgovarjam. Do »Straže« pridem presneto redko. Radi pregleda in pičlega prostora pa razvrstim svoj zagovor takole: 1. Jaz si ne želim g. Rebernika na bližnji gaber. Izključeno pa nikakor ni, da bi se pri njem ta želja ne izpolnila. Njegov edini brat Ivan je namreč živel več let na deželne stroške nekje in tudi tam umrl. Ko bi se tudi njemu zavrtilo, potem bi se lahko prav on sam na ta način končal. 2. Kot žetveni komisar imam popolnoma čiste roke. Pritiskal nisem nikogar. Naši ljudje so torej lahko dali predpisane vsote, našim ljudem se je vsako leto ostalo dovolj živeža. Naši magnatje se jezijo le zato, ker so morali državi oddati domači potrebi presežne pridelke po tedanjih nizki maksimalni tarifi. Oni bi bili namreč dobili za iste od beguncev in drugih enakih revežev 3 do 4 krat toliko. Kadar se je šlo za potrebo države, za dobrobit splošnosti, ta čas so se ravno sedanji klerikalni mogotci branili z rokami in z nogami. Pri razdelitvi sladkorja, petroleja, usnja, otrobi, tam pa so jemali z obema rokama in si hoteli vse od države nakazane snovi kratkomalo med seboj razdeliti. Torej državi nič, od države pa vse. To vrsto ljudi imenujem od tistega časa podjede človeštva, ter jih od tiste dobe iz vse duše črtim. 3. O žitu pri Rapocu ne vem ničesar. Rekvizicije je vodilo vojaštvo. Kot zaprisežen organ pa bi bil ta slučaj že radi svetosti službene prispege, gotovo nemudoma javil pristojni oblasti. Dobro pa vem, da je tudi Sel oddal njemu predpisane količine in da edino on ni nikoli prodal kg. žita nad po vladi predpisano ceno. 4. Mesece aprila 1918. sem obolel. Radi tega sem odložil brezplačno službo žetvenega komisarja. Tedanja vlada je na moje mesto imenovala g. Pesseg, schulvereinskega učitelja s Pobrežja. O mojem odstopu torej ni govora. 5. O svojih odnošajih z g. dr. Mravlagom napišem prihodnji poseben odgovor. Za danes pa rečem le, da poznam tega gospoda samo kot človeka, kot politika pa ga do danes še nisem imel prilike študirati. On je hodil v Dolgo še kot lovec. S politiko se pri nas ni bavil nikoli. 6. Kar se tiče razgovora glede meje po grebenu Pohorja čez Maribor, si je to dopisnik iz hudobnih namenov tolmačil krivo. V tem smislu so obravnavali to važno vprašanje v tisti dobi le nemški listi. Da bi se jaz kedaj za to idejo ogreval, da bi priznal jaz kedaj to krivico za pravično mejo, je najnesramnejša laž. Dopisnik, naj prej dobro premisli kaj piše, drugič pa naj v bodoče ne pozabi na svoje ime. M. Zemljič.

Iz Zrkovc. (Dopis.) Slava Reberniku! — On skrbi vzorno za nas občane. Nobena mačeha bi nam ne bila bolj dobra. Pretečeno nedeljo nam je delil sladkor. Druge občine so dale za osebo 18—20 dkg, naš dober očka pa nam je na osebo nakazal samo 16 dkg. Rebernik je dobil kilogram sladkorja po K 2570 in je imel pravico pri razdelitvi pri kilogram vračunati za svoj trud 2 K. On bi torej smel kilogram sladkorja razdajati k večjemu za K 2770. To pa mu je bilo najbrže premalo, zakaj on je proti predpisom okrajnega glavarstva prodal kilogram po K 28—. Gerent Rebernik je torej svoj prevoz in svoj triurni trud dotične nedelje popoldne zaračunal s K 345—. Daleč smo prišli! Naš gerent je torej pri sladkorju, ker se ne drži od glavarstva določene maksimalne cene, za 30 v dražji kakor vsak k nam privandran »čifut«. — Pošljimo ga v Beograd. On nam gotovo

že gredoč odpravi sedanjo draginjo... Ja, ja, Zrkovčani, tako se pravi po klerikalnem načinu delati za blagor občine.

Kultura in umetnost.

Tonka Savičeva v vlogi Dulske v »Morali gospe Dulske«. V torek nas je počastila z gostovanjem ena najboljših jugoslovenskih igralk, članica kr. kazališta v Zagrebu ga. Tonka Savičeva. Nastopila je v krasni drami Gabriele Zapoljske v »Morali gospe Dulske.« Ta drama, ki je našemu gledališkemu občinstvu že iz početka sezone znana, je eno najlepših del poljske dramatične umetnosti; poleg tega pa tudi ena najbolje uspešnih uprizoritev letošnje sezone. Uspeh torkove uprizoritve pa je še povečala ga Savičeva. Njeno podajanje Dulske je nudilo izreden umetniški užitek. Njena precizna naravna in topla igra si je na prvi mah osvojila vse občinstvo. Ga Savičeva je originalna samorasla gledališka natura ter bi želeli, da bi nas prihodnja sezona še večkrat posetila. Igrala je sicer hrvatski, toda to ni prav nič motilo. Sama se je izrazila, da je igrala z našimi igralci tako lahko, da je bila sama nad tem razočarana. Oni, ki imajo strah pred srbohrvaščino, so ta večer lahko spoznali, kako smo si blizu. Umetnica je prejela v dar dva venca in cvetje. Gledališče je bilo obiskano le srednje dobro.

Dragotin Freudenreich v Mariboru. Zagrebško gledališče je imelo nekoč štiri močne stebre na umetniškem polju. To so bili Fijan, Mandrović, Dimitrijević in Dragotin Freudenreich. Ko so ti nastopali v večjih vlogah so prihajali kritiki največjih listov v Zagreb, da si ogledajo njihove kreacije. Od vseh teh svetovnih umetnikov je edini še Dragotin Freudenreich živ, in ravnateljstvu našega gledališča se je posrečilo pridobiti tega velikega umetnega za Maribor. Freudenreich je prvi igralec in glavni režiser na zagrebškem odru. Dragotin Freudenreich je zaslovel z nastopom v vlogi »Friderika Velikega«. Igrl »Knjiga za pritožbe« je dal pa svoj poseben okvir s svojim nastopom v vlogi »Žnidarja Mraka« v kateri gostuje v našem gledališču. Maribor gotovo ne zamudi prilike, da se seznani v petek 18. t. m. z najboljšim jugoslovenskim igralcem ter se osvedoči o njegovi najvpelejši kreaciji in počasti odličnega gosta s številnim posetom.

Porotno sodišče.

Maribor, 15. junija.

Strašen rodbinski roman.

Porotna dvorana prenapolnjena. Vse hrepeni slišati strašen roman, ki se je začetkom tega leta odigral v neposredni bližini Maribora in ki je na tako strašen, neverjeten način končal mlado kratko srečo zakonskega življenja.

Pred sedmimi leti se je zaljubil takratni načelnik Lojze Šelih v današnjo obtoženko Avgusto Šelih, rojeno leta 1888 v Celju. Obljubil ji je sveti zakon in to obljubo je tri leta pozneje tudi izpolnil. On, vključ svoj preprostosti idealen mož, je sanjal o sladki zakonski sreči in se potrudil, da nudi tej idealni sreči tudi primerno materijalno podlago. V Konjicah je imel malo posest, vinograd z viničarijo, a poleg tega je dobil tudi službo kot premikač pri železnici na premikalnem kolodvoru Tezno. Toda že v prvem času zakona je krufa resničnost življenja kakor v stotisočih sličnih slučajih pokazala, da tudi ves s cerkvenim in božjim blagoslovom posvečen zakon ne pomaga nič, če ni zakon posvečen v notranji duševni harmoniji obeh zakoncev. Ne samo publika, tudi porotniki in zagovorniki so se čudili, kje tiči pravi vzrok, da je ta žena, ki je imela vse, kar potrebuje zakonska sreča, se naravnost zarotila, da spravi svojega moža potom zločinstva iz tega sveta. Javna obtožnica sicer namiguje na ta vzrok, češ, da je mož postal nezvest. Toda

mož je po končani razpravi javno izpovedal, da je bilo izprva ravno nasprotno in da ga je ravno ta nevhvaležnost in nezvestoba res pognala tudi na stranska pota. Do njegovega vpoklica v vojno je ostalo prikrito, on se je čutil srečnega. Ko pa se je vrnil iz vojne, je našel ženo doma popolnoma izpremenjeno. Svojo mržnjo do moža je kazala očitno v neredu in brezbriznosti v gospodinjstvu, on sam si je moral kuhati, snažiti in čediti stanovanje, ona pa je pohajkovala pri sosedovih. To je rodilo seveda prepir v hiši. On je trpel in potrpel, da vsaj javnosti nasproti prikrrije nesrečo v zakonu.

Ona, energična ženska, pa je sklenila temu dvoživnemu stanju napraviti konec. V viničariji v Konjicah sta imela v najemu usnjarskega delavca Ivana Žinkota. Mož je bil oženjen in oče treh otrok. Le tega si je izbrala kot sredstvo za svoje temne načrte. Že lani mu je tožila, da jo mož preganja in da bi se ga rada znebila. Rada bi se od njega ločila, pa on da ji grozi, da v to nikdar ne privoli. Ta svoj namen je potem opetovano ponovila s prigovarjanjem Žinkota k hudodelstvu. Letos početkom januarja sta si ta načrt podrobneje dogovorila. Naročila mu je, da ko dobi Žinko od nje orzjavko z besedilom »Ich komme«, tedaj naj on (Žinko) pride v Maribor k izvršitvi načrta. Žinko je res dobil tri take brzjavke, a se je še le na tretjo odločil, da gre v Maribor. Tu sta se s Šelihovo ženo sešla v gostilni »Pri grozdu«, kjer sta se natančneje dogovorila. Izročila mu je vojaško repertirko z navodilom naj jo v ptujskem gozdu poskusi, ako funkcijonira (repertirka je bila last moža Šelija). Peljala ga je na mesto blizu njenega stanovanja na Pobrežju (Dammgasse 22) ki se ji je zdelo primerno za napad, ko se mož ponoči vrača ob progi od Tezna domov. Žinko jo je ubogal.

Prvi napad zavratnega umora.

Ko si je Žinko čez dan 24. januarja vse ogledal in se prepričal, da pištola funkcionira se je po noči vtihotapil na progo, se skril v neki prazni vagon, si s šnopsom napival korajžo in čakal. Proti 5. uri zjutraj je težko pričakovani Šelih res prišel iz svoje službe in je krenil proti svojemu domu.

Kar mu stopi nasproti našeljen neznanec, korak pred njim nastavi mu repertirko proti prsom in hoče vzstreliti. Toda — repertirka je — odpovedala. Tedaj pa neznanec plane za Šelihom in ga s pištolo udari dvakrat po glavi. Šelih je bil sicer omamljen, vendar v zavesti nevarnosti, je ubežal proti blizostojecemu domu. A napadalec strelja neposredno za njim. Oddal je 3 strele. Med tem se je Šelih vsled slabosti zgrudil na tla. Morilec najbrže prepričan, da je Šelija zadel s streljo, se mu je približal, se sklonil k njemu in prisluškal. Ko se je prepričal, da Šelih še živi, mu je nastavil pištolo čisto na zgornjo čeljust in — sprožil. To pot je pištola zopet funkcionirala; kroglica je prodrla obe čeljusti. Zdaj še le je bil morilec uverjen, da je svoj načrt izvršil. Zbežal je in se odpeljal domov v Konjice.

Šelih pa ni bil mrtev. Z naporom zadnjih moči se je dvignil in dospel domov, seveda ves v krvi.

Bestija v nežnem srcu.

Vi, ki niste bili pri razpravi navzoči, boste mislili, no, saj zdaj, ko je žena videla, da se je njena krvoločnost skoro že vresničila, jo bo spekla vest, ali vsaj se bo potrudila markirati malo človečanskega čuta. Se motite! Mož se je zgrudil na tla, toliko da ji je mogel sporočiti, naj gre po zdravniku, se je onesvestil, ona pa je šla brez vsake pomoči in se vrnila še le po 10. uri domov z izgovori, da ni mogla dobiti ne zdravnika, ne rešilnega voza; istega je med tem že preskrbel Šelihov brat. Šelija so prepeljali v bolnico. Ona pa se je drugi dan peljala v Konjice k Žinkotu, ga ozmerjala, da zločina ni izvršil do konca, konec pa se mora izvršiti. Upala pa je, da bo mož vendar podlegel bolečinam in šla je vprašat v bolnico strežnika Fluherja kako je z možem. Ko ji je ta povedal, da skoro gotovo ne bo umrl,

je postala — kar »paf«. Šelih je res okrevljal in že 15. februarja je bil odpuščen iz bolnice.

(Dalje sledi).

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V sredo, 16. »Smrt majke Jugovičev« Ab. B—51.
V četrtek, 17. »Fereant možje.« Ab. A—50.
V petek, 18. »Knjiga za pritožbe« Ab. A—51.
Gostuje Dragutin Freudenreich iz Zagreba.
V soboto, 19. »Kralj na Betajnovi« Ab. B—52.

Zadnje vesti.

Iz narodnega predstavnistva.

LDU Beograd, 15. junija. 100. redni sestanek začasnega narodnega predstavnistva otvarja podpredsednik dr. Ribar ob 16:30 uri. Poslanec Kopač stavi vprašanje na ministra sabračaja zaradi že-ezničarske stavke v Skoplju in Zagrebu. Posl. Svinjarev vpraša vojnega ministra radi napredovanja gojencev vojne akademije in poslanec Dragović ministrskega predsednika radi smrti Essada paše. Na to vprašanje odgovarja ministrski predsednik dr. Vesnić z izjavo, v kateri potrjuje umor Essada in izraža upanje, da bo francoska vlada izsledila krivca in jih strogo kaznovala. Govornik našteva zasluge, katere je imel Essad pri umiku srbske vojske skozi albansko ozemlje ter ugotavlja, da je bil pokojnik iskren prijatelj Srbov.

Navaja tudi pri tej priliki, da Srbi z Albanci nikdar niso imeli sporov, pač pa so vedno skupno nastopali proti Turkom, tako tudi na Kosovem polju. Dr. Vesnić izraža sožalje njegovi rodbini in vsem Albancem, navaja v nadaljnjih izvajanjih primere iz zgodovine, kako so Albanci sodelovali s Srbi in je uverjen, da bo smrt Essada paše nova izhodna točka za skupno prijateljsko delo med Albanci in Jugoslovenci. S smrtjo Essada bo prišlo do tega, do česar za njegovega življenja ni prišlo. — V znak sožalja radi Essadove smrti se poslanci dvignejo.

Nato poda podpredsednik dr. Ribar besedo poslancu Draškoviću, ki protestira v imenu Demokratske Zajednice proti včerašnji izjavi ministra Protića, ki je rekel, da bi bilo treba migniti svoječasno radikalni stranki samo s prstom in bi bila ustvarjena Velika Srbija. Konstatira, da ujedinjenje naroda ni rezultat dela le ene politične stranke, nego celega naroda. Minister Protić konstatira, da teh besed ni izrekel kot minister, temveč kot radikalec, izjavlja, da kdor bo pisal zgodovino ujedinjenja našega naroda bo moral reči, da je vse ono, kar je on rekel, točno. Nato je nastal velik hrup med radikalc in demokrati, ki je trajal dalje časa. Minister poljedelstva dr. Velizar Janković hoče govoriti, a ne pride do besede. Podpredsednik dr. Ribar miri in pozivlja poslance k miru, da more narodno predstavnistvo preiti v specialno debato o volilnem zakonu.

Poslanec Petrović čita 1. točko volilnega zakona. Ministrski predsednik dr. Vesnić prosi pri tej priliki, da se rabi izraz kraljevina namesto kraljevstvo. Nato govori dr. Polić v imenu Narodnega kluba. Seja se nadaljuje.

Italijani zapustili Črno goro.

Beograd, 15. junija. Po poročilih iz Cetinja so italijanske čete izpraznile črnogorska pristanišča Bar in Ulčinj. Kakor se dalje poroča je tudi skadarska italijanska posadka na tem, da v kratkem zapusti mesto.

Pred novo kabinetno krizo na Češkem?

LDU Praga, 16. juni. Uradnega obvestila o demisiji agrarnega ministra dosedaj še ni. Po agrarnem »Večeru« je stanje kabinetne krize zelo resno.

Nova uprava beogradske borze.

LDU Beograd, 15. junija. Na beograjski borzi je izvoljena nova uprava. Predsednik je trgovec Milorad Pavlović.

Pred koncem tipografske stavke v Beogradu.

LDU Beograd, 15. junija. Med lastniki tiskarn in črkostavci so pričela nova pogajanja, ki se bližajo svojemu koncu. Došlo je dosedaj do sporazuma glede delavnega časa.

Črnogorski tobak.

LDU Beograd, 15. junija. Svobodna trgovina neizdelanega tobaka v Črnigori je ukinjena. Tobak, ki se bo dobil pri posameznikih, se bo odkupil po posebnem ceniku.

Razstava obrtne šole v Beogradu.

LDU Beograd, 15. junija. Učenci obrtne šole v Beogradu so priredili razstavo svojih izdelkov, ki bo trajala 14 dni.

Naši odposlanci za sokolski zlet v Pragi.

LDU Beograd, 15. junija. Kot odposlanci vojnega ministrstva bodo odpotovali na

vsesokolski zlet v Prago general Milan Tučaković in razni drugi višji častniki. Vlado pa bo zastopal minister za prosveto Svetozar Pribičević.

Kabinetni šef finančnega ministrstva.

LDU Beograd, 15. junija. Za kabinetnega šefa finančnega ministrstva je imenovan Branislav Stojanović.

Borzno poročilo.

LDU Beograd, 15. junija. (Borza.) Notirane so tri postavke: prodano, ponudeno in zahtevano. 20 dinarski novci v zlatu 22.75—22.75—22.65, angleški funti 80—88—80, francoski franki 155.75—158—155, ameriški dolarji 19.25—19.50—19.20, italijanske lire 0—120—114, rumunski lei 52—52.50—51.50, čehoslovaške krone 0—52—0, nemške marke 60.50—60.50—59.50, bolgarski levi 39.50—40—39.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

500 kron nagrade tistemu, kateri mi pre-
skrbi dve meblovani ali nemeblovani sobi za pisarno in eno meblovano sobo za gospoda. Vpraša se pod »Orkan« v upravi.

Proda se lepa breja krava in eden plemenski merjasec. Naslov pove upravništvo.

Kontoristinjo

veščo slovenščine in nemščine v govoru in pisavi. perfektno stenografino in strojepisno, sprejme tukajšnja tovarna. Čedna pisava pogoj. Začetnice se vpoštevale ne bodo. Ponudbe z zahtevo plače in prepisi spričeval pod »Tovarniška uradnica« na upravo. 3—1

Česalni salon

za dame je odprt. Priporočam se cenjenim damam.

M. Fettich - Frankheim

Stolna ulica št. 2.

Zlet Sokolskega Saveza SHS v Maribor dne 29. avgusta 1920!

Albert Kopač

o modna in manufakturna trgovina o
Maribor, Glavni trg 17

priporoča svojo bogato zalogo vsega v to
stroko spadajočega blaga.

Miroslav Nabergoj, Maribor

5—4 Gosposka ulica št. 14
vhod Tkalska ulica (Webergasse)

Zaloga manufakturnega blaga.

Velik izbor batista, cefirja, platna za srajce
in rjuhe, bombaževine, nogavic itd.

Tovarniške cene! Samo na debelo! Direktni uvoz!

Ali ste že čuli najnovejše?

„Kaj pa?“ — „Da mislijo vsi trgovci, gostilničarji in obrtniki inserirati v

Mariborskem delavcu

ker tako dosežejo gotovo najboljši uspeh.“

„Potem pa inserirajva še mi dve, tetka!“

Mariborska eskomptna banka

v Mariboru, Aleksandrova cesta 11

Podružnice: Murska Sobota in Velikovec.

Sprejema: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

Daje kredite: Pod najugodnejšimi pogoji.

Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.